

Г.Г. Лисак, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А. Мачеринськене, д-р екон. наук, проф. (*ВУ, Вільнюс, Литва*)

ІНДИВІДУАЛЬНО-ОРІЄТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ

Сьогодні в Україні все більшу популярність набуває ідея індивідуалізації навчального процесу. Під індивідуалізацією навчання мається на увазі індивідуальна самостійна робота, коли студенти працюють самостійно з індивідуальною швидкістю.

У цьому випадку індивідуалізація навчання виступає як система, яка самоорганізує навчальну діяльність індивіда, що здійснюється незалежно від педагогічних впливів, спонукована мотивами, цілями, завданнями та змістом навчання, які змінюються в залежності від рівня психологічної готовності суб'єкта до навчальної діяльності.

Досвід останніх десятиліть переконливо свідчить про те, що індивідуалізація навчання повинна здійснюватися на всіх рівнях організації навчального процесу, а не в відведені для цього години, або в особливих формах діяльності.

Індивідуалізація навчання може існувати в таких формах: індивідуальна самостійна робота в залежності від здібностей студента і його освітніх цілей, в тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій; індивідуальні програми з вибором форм і методів навчання, темпів освоєння навчального матеріалу, розширення і поглиблення програми навчання.

Індивідуалізація навчального процесу в широкому сенсі передбачає переорієнтацію на особистість того, хто навчається.

Така технологія навчання може розглядатися як інноваційна, оскільки, з одного боку, вона реалізує, технологічно вибудовує навчальний процес з його спрямованістю на заздалегідь заданий результат з постійним контролем сформованих знань і умінь, а з іншого – вбирає в себе переваги гуманістичного підходу, що реалізує ідею індивідуально орієнтованого навчання, заснованого на принципі свободи вибору форм навчання і освітніх установ.

До основних характеристик індивідуально-орієнтованого навчання деякі зарубіжні автори відносять:

– визначення мотивації і первинну діагностику (тестування первинних знань);

- відсутність жорстких регламентацій щодо простору (використання різноманітного середовища навчання);
- рухливі тимчасові рамки (відсутність тимчасових регламентацій);
- вибір змісту;
- чергування форм індивідуальної роботи;
- різноманітність її форм (від тестування до самостійного оцінювання).

Вважається, якщо дані характеристики задіяні в навчанні, то в ньому здійснюється індивідуалізація.

Використовуючи названі характеристики в якості орієнтира організації навчального процесу, можна уявити особливості інноваційної технології навчання таким чином:

- рухливі тимчасові рамки, які дають можливість прискорити або сповільнити процес навчання;
- вибір мінімального освітнього стандарту за певними напрямками з варіантами його розширення;
- віртуально-тренінгове навчання, що дозволяє кожному студенту вибирати оптимальний режим і форму роботи;
- вибір місця при відсутності жорстких регламентацій щодо простору і меншої експлуатації лекційних аудиторій;
- чергування безлічі форм індивідуальної роботи (персональні відеолекції, самостійна робота з навчальною літературою або оригінальними посібниками, оволодіння професійними вміннями за допомогою тренінгових програм тощо), через які студент повинен проходити при освоєнні тематичних розділів-модулів;
- регулярний контроль (включаючи первинне тестування) і різноманітність форм оцінювання засвоєних знань, умінь і навичок.

Ідея індивідуалізації навчання отримує практичне завершення в індивідуальних графіках, які складаються самими студентами на основі принципу варіативності по відношенню до навчального змісту, форми, місця і індивідуального темпу освоєння знань і умінь.

Таким чином, ми можемо говорити про нову технологію, яка реалізує ідею індивідуалізації навчання. Однак практичне здійснення такої технології, перш за все, вимагає обґрунтування індивідуальної швидкості засвоєння студентами нових знань. Вважаємо, що технологія індивідуально орієнтованого навчання має значні можливості в підвищенні якості навчального процесу, проте вимагає нестандартних підходів до організаційних рішень і готовності педагогічних колективів до їх здійснення.